

Filologia

Wyróżniającą ocenę jakości kształcenia na kierunku „filologia” otrzymały: w zakresie *filologii angielskiej* - Wydział Filologiczny Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, w zakresie *filologii germańskiej* – Wydział Neofilologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz Wydział Filologiczny Uniwersytetu Wrocławskiego, w zakresie *filologii klasycznej* - Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, w zakresie *filologii niderlandzkiej* - Wydział Filologiczny Uniwersytetu Wrocławskiego.

Wyróżniona również została jakość kształcenia na kierunku „filologia angielska”, który prowadzony jest jedynie na Wydziale Neofilologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Filologia w zakresie filologii germańskiej

Wyróżniającą ocenę jakości kształcenia na kierunku „filologia” w zakresie filologii germańskiej prowadzonym na **Wydziale Neofilologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu**, na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich uzasadnia kadra naukowa znacznie przekraczająca wymagane standardy kadrowe. Obecnie w Instytucie Filologii Germańskiej pracuje 10 pracowników samodzielnych, w tym 6 profesorów tytularnych i 4 doktorów habilitowanych oraz 36 pracowników ze stopniem naukowym doktora. Należy podkreślić, iż obecnie w toku są dwa przewody habilitacyjne. Kolejne osoby mają zaawansowane prace habilitacyjne. Instytut bardzo dba o zachowanie ciągłości kadrowej i wychowanie nowego pokolenia samodzielnych pracowników nauki, którzy będą mogli zastąpić odchodzących na emeryturę. W ostatnim okresie 1 pracownik został powołany na stanowisko profesora zwyczajnego, 1 uzyskał tytuł profesora, 2 zdobyło stopień doktora habilitowanego, a 9 osób uzyskało stopień naukowy doktora. Także profesorowie emerytowani nie zaprzestają działalności badawczej i utrzymują żywą więź ze środowiskiem naukowym. Na uwagę zasługuje ponadto bardzo wysoki poziom przeprowadzanych na Wydziale Neofilologii UAM przewodów doktorskich i habilitacyjnych.

Liczba studentów w ostatnich latach wynosiła około 600, co daje bardzo korzystne proporcje kadrowe: ok. 13 studentów na pracownika należącego do minimum kadrowego.

Działalność naukowa pracowników Instytutu koncentruje się wokół następujących zagadnień:

- literaturoznawstwo: historia literatury niemieckiej; literatura i kultura Austrii; historia kultury krajów niemieckiego obszaru językowego; stosunki polsko-niemieckie w literaturze i kulturze; recepcja literatury niemieckiej w Polsce; literatura regionalna (zwłaszcza w Zaborze Pruskim); translatologia; teoria i praktyka przekładu literackiego;
- dydaktyka literatury niemieckiej; dydaktyka mediów;
- językoznawstwo (kontrastywne), gramatyka opisowa języka niemieckiego, lingwistyka tekstu;
- dydaktyka języka niemieckiego jako obcego.

Filologia germańska w Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu od kilkudziesięciu lat uchodzi za jedną z przodujących filologii w Polsce. Wizytacja PKA w pełni potwierdziła tę opinię. Osiągnięcia naukowe Instytutu Filologii Germańskiej można określić jako wybitne oraz nowatorskie. Aktywność naukowa Instytutu dostrzegana jest i uznawana nie tylko w Polsce, lecz także za granicą, przede wszystkim w krajach

niemieckojęzycznych, ale także w tych krajach, w których filologia germańska stanowi ważny kierunek studiów uniwersyteckich: we Francji, Wielkiej Brytanii, USA, w Czechach czy we Włoszech. Aktywność badawcza Instytutu znajduje swoje odbicie w dydaktyce oraz w kształceniu młodej kadry naukowej

W Instytucie Filologii Germańskiej rozwinęło się w ciągu ostatnich kilkudziesięciu lat kilka szkół naukowych, znanych w Polsce i poza jej granicami. Wymienić należy szkołę literaturoznawczą zainicjowaną przez profesora Jana Chodere, kontynuowaną m.in. przez prof. Cecylię Załuską i prof. Edytę Połczyńską oraz szkołę językoznawczą stworzoną przez profesora Ludwika Zabrockiego.

Twórcą i wybitnym przedstawicielem szkoły literaturoznawczej, która w języku niemieckim określana jest jako „Sozialgeschichte”, jest profesor Hubert Orłowski. Profesor Orłowski wychował wielu adeptów nauki. Do następców i kontynuatorów jego badań w UAM należą prof. Czesław Karolak, prof. Włodzimierz Bialik, prof. Roman Dziergwa, dr hab. Maria Wojtczak, dr Jerzy Kałużny i in. Uczniami profesora Orłowskiego są także, m.in. wybitni przedstawiciele polskiej germanistyki jak prof. Maria Kłańska (UJ), prof. Wojciech Kunicki (UWr), prof. Leszek Zyliński (UMK). Do najwybitniejszych osiągnięć profesora Orłowskiego należą badania nad literaturą, kulturą i historią Trzeciej Rzeszy. Praca z tego zakresu jest najwybitniejszym opracowaniem dotyczącym relacji polsko-niemieckich, jakie dotychczas ukazało się na rynku księgarskim zarówno w Polsce jak i w Niemczech. Profesor Orłowski jest członkiem korespondentem Polskiej Akademii Nauk, redaguje i współredaguje wiele czasopism, m.in. tak renomowane jak „The German Quarterly” czy „Przegląd Zachodni”. Najcenniejszym osiągnięciem redakcyjnym jest stworzenie w roku 1996, razem z prof. Christophem Klessmannem Poznańskiej Biblioteki Niemieckiej, w której ukazują się tomy – obecnie w druku jest tom 27 – poświęcone niemieckiej myśli socjologicznej, filozoficznej i historiograficznej. Profesor Orłowski był wielokrotnie stypendystą prestiżowych fundacji w Niemczech (m.in. stypendium im. A. v. Humboldta) i Austrii, profesorem gościnnym w niemieckich i austriackich uniwersytetach, jest laureatem wielu nagród, m.in. nagrody im. A. v. Humboldta, Nagrody im. Braci Grimm, Austriackiego Krzyża Honorowy Nauki i Sztuki I Klasy, był wielokrotnie nagradzany przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego za zasługi naukowe i dydaktyczne. Prof. Hubert Orłowski uznany jest w kraju i zagranicą jako najwybitniejszy przedstawiciel polskiej germanistyki.

Młodszym twórcą znanej szkoły naukowej jest profesor Stefan Kaszyński. Kilkadziesiąt lat temu zainicjował w UAM badania nad literaturą austriacką. Dzięki jego działalności polska germanistyka jest bodaj najbardziej znaczącym – poza germanistykami w samej Austrii – ośrodkiem literaturoznawczym, zajmującym się literaturą austriacką. Dzięki inicjatywie profesora Kaszyńskiego badania w tym zakresie podjęły takie ośrodki jak Kraków, Lublin czy Łódź. Do najwybitniejszych osiągnięć profesora Kaszyńskiego należą dwie książki na temat austriackich aforyzmów. Profesor Kaszyński ma ogromne zasługi na polu wydawniczym, jest wydawcą wielu antologii literatury niemieckojęzycznej. Zasługi prof. Kaszyńskiego dostrzeżone zostały zarówno w Austrii, gdzie został uhonorowany najbardziej prestiżową nagrodą naukową „Gottfried von Herder-Preis” oraz w Niemczech, gdzie otrzymał A. v. Humboldt-Preis. Pięć razy wyróżniony został nagrodą Ministra Edukacji Narodowej.

Obecnie Instytut Filologii Germańskiej realizuje 2 granty KBN, grant ministerialny na przeprowadzenie studiów podyplomowych dla nauczycieli języka niemieckiego, 9 tematów badawczych w ramach działalności statutowej, 65 tematów w ramach badań własnych. Pracownicy naukowcy Instytutu Filologii Germańskiej są laureatami wielu nagród.

Nie sposób przytoczyć całej bibliografii dorobku naukowego pracowników Instytutu Filologii Germańskiej UAM. W latach 2004-2007 (do czerwca) ukazały się 32 monografie

i podręczniki akademickie, 14 tomów zbiorowych i prac edytorskich, 126 artykułów naukowych i rozdziałów w monografiach, bibliografii, recenzji, przekładów.

Szereg tematów badawczych realizowanych jest wspólnie z ośrodkami krajowymi i zagranicznymi. Do najważniejszych należą (oprócz już dwukrotnie wymienionej Poznańskiej Biblioteki Niemieckiej) „Methoden der Literaturwissenschaft” – z Uniwersytetem w Lipsku; „Deutsch als Fremdsprache an deutschen Universitäten” z Uniwersytetem w Kilonii; „Koncepcje i zagadnienia integracji europejskiej w literaturze i sztuce – spotkania naukowe Eurowizje” – uczestnicy z Polski, Niemiec, Czech, Węgier, Portugalii, Anglii, Belgii, Chorwacji, Włoch i Szwecji; „Stereotypy narodowe w literaturach państw Morza Bałtyckiego” – wspólny projekt badawczy z Södertörns Högskola w Sztokholmie; „Współczesna literatura austriacka” – współpraca bilateralna z Instytutem Germanistyki Uniwersytetu w Klagenfurcie; „Gender-Studien” – z Uniwersytetem we Frankfurcie nad Menem; „Mit kresów w literaturze krajów Europy Środkowej i Wschodniej” oraz badania nad ruchami migracyjnymi z Prowincji Poznańskiej do północnych Niemiec – z uniwersytetem Sorbonne w Paryżu oraz uniwersytetami niemieckimi, m.in. w Bremie.

W roku 2005/2006 20 osób wzięło udział w konferencjach krajowych i 11 w zagranicznych (w Salzburgu, Wiedniu, Kilonii, Sztokholmie, Lipsku, Innsbrucku, Gernersheim, Lublaniu, Bremie, Paryżu, Jenie). IFG jest także organizatorem licznych konferencji naukowych.

Oferta dydaktyczna IFG jest bardzo bogata. Na podkreślenie zasługuje fakt, że oferta ta jest nieustannie wzbogacana o nowe profile/specjalizacje. Proponuje się na przykład aż 6 kursów zawodowych w ramach nowego programu dwustopniowego (profil filologiczny, nauczycielski, translatorski, edytorski, filologia w biznesie, komunikacja interkulturowa).

Program nauczania można określić jako bardzo dobrze przygotowany merytorycznie. Przekracza on znacznie standardy i pogłębia wiedzę studentów z zakresu językoznawstwa, literaturoznawstwa, kulturoznawstwa niemieckiego oraz glottodydaktyki i translatoryki. Całość planu studiów obejmuje na studiach pięcioletnich nieco ponad 3000 godzin. Najlepsi studenci mogą korzystać z ITS. Zarówno wizytowane zajęcia, jak i prace magisterskie, z którymi zapoznano się, zdecydowanie przekraczały średni poziom spotykany na germanistykach polskich.

Bardzo starannie przygotowany został program fakultatywnej specjalizacji translatorskiej dla studentów germanistyki z bardzo dobrą znajomością języka angielskiego.

Zajęcia na filologii germańskiej UAM są prowadzone na bardzo wysokim poziomie, zarówno merytorycznym jak i językowym. Ponieważ Zespół Oceniający PKA hospitał kilka zajęć o tej samej tematyce, prowadzonych w różnych grupach, mógł stwierdzić, że dydaktyka w IFG jest starannie koordynowana i planowana. Zajęcia były prowadzone na podobnym materiale i na porównywalnym poziomie.

Na świetnym poziomie i bardzo innowacyjnie prowadzone są, opracowane w sposób autorski, ćwiczenia komputerowe z PNJN oraz komputerowe ćwiczenia z zakresu dydaktyki. Są to zajęcia pionierskie, nie stosowane na innych filologiach germańskich w Polsce. Na uwagę zasługuje miła, życzliwa dla studentów atmosfera. Należy podkreślić, że to wrażenie potwierdzają ankiety studenckie, przeprowadzane na filologii germańskiej regularnie i starannie dokumentowane. Także w czasie zebrania ze studentami, germaniści byli bardzo zadowoleni z programu studiów i jego realizacji w IFG. Z 11 losowo wybranych i przejrzanych prac magisterskich dwie Zespół Oceniający PKA ocenił jako wybitne, na poziomie rozpraw doktorskich. Zwraçały uwagę: samodzielność prac, bardzo ciekawe tematy, staranna kompozycja i bardzo dobra strona językowa. Prace oceniane są na ogół bardzo surowo. Nie ulega wątpliwości, że za tak wysokim poziomem prac magisterskich kryje się zarówno świetne przygotowanie merytoryczne jak wkład pracy prowadzących seminaria magisterskie. Godnym podkreślenia jest również fakt, że działalność naukowa

Instytutu jest powiązana z procesem dydaktycznym, który w znaczącym stopniu odzwierciedla kierunki badań prowadzone w działalności naukowo-badawczej obu Instytutów. Realizowane tematy badawcze stanowią podstawę wykładów monograficznych. Również prowadzone prace magisterskie i dobór dziedzin badawczych w opracowywanych projektach wywodzą się często bezpośrednio z zainteresowań promotorów prac. Także przygotowanie zawodowe studentów jest wzorowe. Świetnie prowadzone i dokumentowane są praktyki studenckie.

W Instytucie Filologii Germańskiej działa koło naukowe „Grupa 504”. Spotkanie inauguracyjne „Grupy 504” sprecyzowało trzy nurty zainteresowań i działania: grupę teatralną reprezentującą zainteresowania literaturoznawcze, grupę zaangażowaną w organizowanie otwartych spotkań filmoznawczych (organizowanie co dwa tygodnie projekcji filmów niemieckich poprzedzonych prelekcjami) oraz grupę zajmującą się kwestiami translologicznymi (spotkania odbywające się co dwa tygodnie, poświęcone teorii i praktyce tłumaczenia tekstów pisanych i technik tłumaczenia tekstów wypowiedzianych). W ramach działalności grupy literackiej przygotowujemy jest spektakl teatralny oparty na tekstach Franza Kafki. W Instytucie Filologii Germańskiej wydawana jest też gazeta studencka. W maju grupa studentów z różnych lat przygotowała spektakl w języku niemieckim: „Liebesvariationen in 11 Szenen”. Opiekunem przedsięwzięcia był lektor z Austrii.

Działalność naukowa studentów jest szczególnie intensywna w ramach sekcji tłumaczeniowej koła naukowego; w ramach działalności tej sekcji organizowane są konkursy tłumaczeniowe. Ostatnia konferencja z udziałem studentów została zorganizowana przez Z Georg-von Vollmar-Akademii, poświęcona była problematyce stereotypów oraz uprzedzeń (Ciężen 2006).

Studenci biorą udział także w naukowych spotkaniach studenckich organizowanych przez Instytut Filologii Germańskiej UAM oraz takie ośrodki jak Verein für Sprach und Kulturaustausch in Mittel- und Osteuropa (Berlin); organizacja seminarium Werte und Wertewandel (Budapeszt 2004); spotkania w ramach Polnisch-Deutsche Jugendbegegnungen (Berlin 2006).

Działalność dydaktyczna pracowników Instytutu Filologii Germańskiej podlega systematycznej kontroli. W kwietniu 2000 r. wprowadzono na UAM Uczelniany System Oceny Jakości Kształcenia (Uchwała Nr 24/2000 Senatu UAM).

Zakłada on m.in. hospitacje zajęć dydaktycznych prowadzonych przez doktorantów i pracowników niesamodzielnych. W Instytucie Filologii Germańskiej hospituja: kierownicy zakładów, promotorzy, dyrekcja Instytutu, kierownik Pracowni Dydaktyki Języka Niemieckiego. Każdego roku odbywa się od kilku do kilkunastu hospitacji – w roku 2005/2006 odbyło się ich aż 32, w tym hospitacjom poddano zajęcia dydaktyczne prowadzone przez 20 adiunktów. Instytut Filologii Germańskiej przeprowadza także ankiety studenckie, które są wyjątkowo starannie przechowywane i wnikliwie analizowane. Wyniki ankiet zostały udostępnione Komisji. W losowo przejranych ankietach dominowały bardzo dobre oceny pracowników, oceny dobre były sporadyczne. Należy podkreślić, że ankietowani są studenci studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Kierownicy zakładów i dyrekcja Instytutu monitorują wyniki pracy naukowej oraz organizacyjnej pracowników Instytutu Filologii Germańskiej.

Biblioteka filologii germańskiej UAM jest jedną z najbogatszych, o ile nie najbogatszą biblioteką germanistyczną w Polsce. Posiada obecnie 113.000 woluminów, w tym 6.200 czasopism. Zbiory są starannie uzupełniane. W roku akademickim 2006/2007 biblioteka przeniosła się do nowego pomieszczenia. Nowa biblioteka posiada skomputeryzowane katalogi.

Instytut Filologii Germańskiej posiada także bardzo bogatą taśmotekę: ponad 3000 taśm i kaset magnetofonowych oraz wideotekę: blisko 700 tytułów.

Instytut dysponuje pracownią komputerową. Istniejąca od 1996 roku pracownia posiadała w momencie wizytacji 16 – obecnie już 25 – multimedialnych stanowisk pracy z szybkim (światłowodowym) dostępem do Internetu. Pomieszczenie jest klimatyzowane, w sieci lokalnej dostępne są wysokiej klasy drukarki, nagrywarki, skaner oraz wizualizer pozwalający na projekcję na ekranie materiałów graficznych i tekstowych bezpośrednio z książek, manuskryptów i innych źródeł. W pracowni odbywają się zajęcia z przedmiotu „Komputer jako narzędzie pracy filologa i nauczyciela” oraz wspomagane komputerowo ćwiczenia z PNJN.

Pracownia posiada administrowany własnymi siłami serwer unixowy, na którym działają m.in.:

- rekomendowana przez „Goethe Institut” oraz „Institut für Internationale Kommunikation, Düsseldorf” strona „Deutsch Interaktiv. Sprachübungen für die Mittel- und Oberstufe”,
- portal „Fundgrube” - wirtualna czytelnia z obszerną bazą artykułów prasowych,
- strona „Sprachpraxis 3. Studienjahr” zawierająca materiały tworzone przez studentów w ramach ćwiczeń z PNJN.
- „Audiothek” - bogaty zbiór słuchowisk w języku niemieckim (Hör- und Audiobücher).

Na wyróżnienie zasługuje działająca od ponad roku platforma e-learningowa.

Na koniec należy podkreślić znakomitą organizację Instytutu, ogromną dbałość o jakość dydaktyki oraz – co podkreślali pracownicy i studenci na zebraniach z Zespołem Oceniającym PKA – miłą, życzliwą i koleżeńską atmosferę panującą w Instytucie.